ד.

לוד, אונו , גיא החרשים - מוקפות מימות יהושע וקוראין בהן בט"ו.[1]
חומות ערים אלו חרבו בימי פילגש בגבעה, ונבנו ע"י אלפעל, שוב נפלו ושופצו ע"י אסא.[2]

נשים במקרא מגילה – חייבות.[3]

הלכות הרגלים – שואלין ודורשין ל' יום לפניהם.
בחג עצמו – דורשים שוב מעניינו של יום כתקנת משה רבינו.
פורים שחל בחול – א"צ לדרוש בעניינו של יום.[4]
פורים שחל בשבת – שואלין ודורשין בענינו של יום.[5]

קריאת המגילה – בלילה ושוב ביום.
וכתבו התוס' דמברכין זמן בלילה וגם ביום.

סדר היום כמפורט ב"פסק" שבתוס';
ליל פורים – ערבית ומזכיר עה"נ בהודאה, קדיש שלם, ג' ברכות, פושט כאיגרת, קריאת מגילה, ברכה א' עד הקל המושיע. (במוצ"ש ויהי נועם), ואתה קדוש.[6]
בשחר – יח ברכות ומזכיר עה"נ כנ"ל, ח"ק, קריאה ויבוא עמלק לג' גברי, הס"ת בחוץ, מגילה בברכותיה כבלילה. אין נפ"א, אשרי, אין למנצח, ובא לציון, למנצח על איילת השחר, קטורת וכל הסדר כמו בחול.

ד:

טעם תקנת הקדמה ליום הכניסה – למסקנה לטובת הכפרים כשכר על שמספקין מים ומזון.
חל י"ד ביום כניסה - אין מקדימין ליום כניסה שלפניו, וכנ"ל.[7]
מקום שאין נכנסין בשני וחמישי – לר' יהודה אין מקדימין וכנ"ל.

חל י"ד להיות בערב שבת – לת"ק דרבי עיירות ליום הכניסה ומוקפין בע"ש.
לת"ק דר' יוסי מוקפין ליום הכניסה ועיירות בו ביום.
לר' יוסי ולרבי ולמתניתין עיירות ומוקפין בו ביום.[8]

חל י"ד להיות בשבת – לת"ק דרבי ולמתניתין עיירות בע"ש (ומוקפות בזמנן למחר).
לרבי עיירות מקדימין ליום הכניסה. וכן פסק רב חלבו בשם רב הונא.
טעמא דלא קרינן מגילה בשבת – לרבה שמא יעביר ברה"ר[9], לרב יוסף משום עיני עניים.[10]
ר"ה שחל בשבת – ביטלו שופר מהאי טעמא.[11]
שבת של סוכות (אפילו ביו"ט ראשון) – ביטלו לולב מהאי טעמא.

---

[1] לוד ואונו מוזכרות גם במשנה ערכין בקשר לבתי ערי חומה. רש"י ותוס'.
[2] ערים אלו מנחלת בנימין, ומלכי יהודה משלו על בנימין וחיזקו גם את מבצריהם. רש"י.
[3] אף שהזמן גרמא, חייבום מפני שהיו באותו הנס. ועי' תוס' דאינה מוציאה אלא אשה כמותה, ולכן אנדרוגינוס מוציא רק מינו. טומטום אינו מוציא אפילו מינו. עוד הביאו ממק"א דאף עבדים וקטנים חייבין בשמיעת המגילה.
[4] תוס'. דסגי בפירסומי ניסא של קריאת המגילה.
[5] וקמ"ל בזה דלא גזרינן דרשה אטו קריאה. ועי' רש"י דמעמידין מתורגמן לפני החכם ודורש באיגרת הפורים.
[6] להלן מזכירים התוס' שאומרים למנצח על איילת השחר גם בלילה, ויל"ע.
[7] לס"ד צריך לדחוק דכללא הוא דמיום כניסה לא מקדמינן, אף ביום חמישי שאינו קודם עי"ז לי"א. וי"מ הטעם להס"ד היות שכשחל ביום שני אין מקדימין, שלא תיקנו בעשרה, שהרי סמכו על קראי להוסיף רק יומיים לפני י"ג, ומשום לא פלוג, אסרו להקדים גם כשחל בחמישי. אבל למסקנה דלטובת בני כפרים הוא, א"צ לכל זה.
[8] מתבאר בסוגיא דלכו"ע ילפי' מקראי להשוות לכל שנה ככל האפשר, ולכו"ע מוותרים על משהו משום ש"אי אפשר". ת"ק דרבי מרויח שעיירות ומוקפין בשני ימים ובסדר הנכון ומפסיד שעיירות יידחו, ת"ק דרבי מרויח שעיירות לא יידחו, ולכל א' יום נפרד, אבל מפסיד שמוקפין קודמין לעיירות. למתניתין מרויחים שעיירות לא יידחו ומוקפים לא יקדמו לעיירות, אבל מפסידים ששניהם ביום א'.
[9] ועי' תוס' אמאי לא נקט מרה"י לרה"ר.
[10] וראה בתוס' דע"כ מודה גם לטעמא דרבה, דהא שופר ולולב אין טעם אחר. ונפ"מ במקדש שאין שבות, לרבה יקראו משא"כ לרב יוסף.
[11] ועי' תוס' מדוע לא ביטלו מילה בשבת ולא תקיעת מוצאי יוהכ"פ מהאי טעמא.

כשכפרים מקדימין הקריאה ליום הכניסה – מתנות לאביונים ביום הקריאה,
אבל סעודת פורים (ומשלוח מנות) ביום י"ד.[12]

[12] לכאורה כשעיירות או מוקפין מקדימין, לכל חד כדאית ליה, גם הסעודה ביום ההקדמה. אלא שבזמננו לא יחול י"ד בשבת, וכשחל בע"ש קי"ל כמתני' דעיירות לא יידחו, ולגבי מוקפין כידוע באמת דנו בזה הפוסקים.